

Ändring av arvodesbestämmelser inom riksdagsområdet

Sammanfattning

Det föreslås att det i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ tas in bestämmelser om de arvodesnivåer som skall gälla i fråga om uppdragsarvoden till styrelseledamöterna i Riksrevisionen. Vidare föreslås att det i lagen införs regler om sammanträdesarvoden för uppdrag som tjänstgörande suppleant i Riksrevisionens styrelse. Ändringarna föranleds av att myndigheten Riksdagens revisorer upphör och att den nya myndigheten Riksrevisionen inrättas den 1 juli 2003.

Slutligen föreslås att OSSE-delegationens¹ ledamöter på samma sätt som i dag gäller för ledamöter i Nordiska rådets samt Europarådets svenska delegationer skall omfattas av arvodeslagens bestämmelser om rätt till sammanträdesarvode.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 juli 2003.

¹ OSSE-delegationen är den svenska delegationen till den parlamentariska församlingen i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning.....	2
1 Riksdagsstyrelsens förslag till riksdagsbeslut.....	3
2 Riksdagsstyrelsens lagförslag.....	4
2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ	4
3 Redogörelse för ärendet.....	7
3.1 Uppdragsarvoden för styrelseledamöter i Riksrevisionen	7
3.2 Sammanträdesarvoden för ledamöter i OSSE-delegationen	7
4 Det nuvarande systemet.....	9
4.1 Styrelsen i Riksrevisionen	9
4.2 OSSE-delegationen.....	10
4.3 Uppdragsarvoden för ledamöter i Nordiska rådets och Europarådets svenska delegationer.....	10
5 Riksdagsstyrelsens överväganden	11
5.1 Uppdragsarvoden för styrelseledamöter i Riksrevisionen	11
5.2 Sammanträdesarvoden för ledamöter i OSSE-delegationen	11
6 Ikraftträdande och behovet av övergångsbestämmelser	13
7 Författningskommentar	14
7.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ	14

1 Riksdagsstyrelsens förslag till riksdagsbeslut

Riksdagsstyrelsen föreslår att riksdagen antar förslaget till

lag om ändring i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ.

Stockholm den 16 april 2003

Björn von Sydow

/Anders Forsberg

2 Riksdagsstyrelsens lagförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ
dels att 1 § 3, 2 § 7 samt 3 § skall ha följande lydelse,
dels att det i 2 § skall införas två nya punkter, 9 och 10, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

1 §²

Månadsarvode

Arvoden för vissa uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ skall betalas enligt följande:

<i>Organ/befattning</i>	<i>Månadsarvode i procent av arvode som riksdagsledamot</i>

<i>3. Riksdagens revisorer</i>	
<i>Ordförande:</i>	<i>17,5</i>
<i>Vice ordförande:</i>	<i>14</i>
<i>Ledamot av arbetsutskottet som inte är ordförande eller vice ordförande eller tjänsteman vid kansliet:</i>	<i>12,5</i>
<i>Annan revisor:</i>	<i>10,5</i>
<i>Suppleant:</i>	<i>4</i>
<i>Suppleant som företräder en partigrupp utan ordinarie revisor:</i>	<i>10,5</i>

² Senaste lydelse SFS 2000:548.

Föreslagen lydelse

1 §

Månadsarvode

Arvoden för vissa uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ skall betalas enligt följande:

<u>Organ/befattning</u>	<u>Månadsarvode i procent av arvode som riksdagsledamot</u>

3. Styrelsen i Riksrevisionen	
Ordförande:	20
Vice ordförande:	15
Ledamot som inte är ordförande eller vice ordförande:	5

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*2 §³

För fullgörande av uppdrag som anges i 1 § samt som ledamot och suppleant i EU-nämnden betalas särskilt arvode för sammanträdesdag (sammanträdesarvode). Sammanträdesarvode betalas dock inte till

a) vald ledamot och företrädare för partigrupp utan vald ledamot i riksdagsstyrelsen eller

b) ordförande och vice ordförande i EU-nämnden.

Sammanträdesarvode betalas även till

1. ledamot i rådet för ledamotsnära frågor,
2. tjänstgörande suppleant och tjänstgörande ersättare för företrädare för partigrupp utan vald ledamot i riksdagsstyrelsen,

3. ledamot och suppleant i Valprövningsnämnden,

4. suppleant i Nordiska rådets svenska delegations arbetsutskott,

5. suppleant i Riksdagens besvärsnämnd,

6. ledamot och suppleant i Utrikesnämnden för sammanträde som är förlagt till period då riksdagen har plenifri tid,

7. riksdagsledamot vid deltagande på uppdrag av riksdagen i Nordiska rådets verksamhet i den mån motsvarande ersättning inte betalas från Nordiska rådet <i>och</i>	7. riksdagsledamot vid deltagande på uppdrag av riksdagen i Nordiska rådets verksamhet i den mån motsvarande ersättning inte betalas från Nordiska rådet,
---	---

8. riksdagsledamot vid deltagande på uppdrag av riksdagen i Europarådets verksamhet i den mån motsvarande ersättning inte betalas från Europarådet,

³ Senaste lydelse SFS 2000:548.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

9. riksdagsledamot vid deltagande på uppdrag av riksdagen i den parlamentariska församlingens verksamhet i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa i den mån motsvarande ersättning inte betalas från den parlamentariska församlingen samt

10. tjänstgörande suppleant i styrelsen i Riksrevisionen.

Arvodesbeloppen fastställs av riksdagsstyrelsen.

Till suppleant som deltar i sammanträde utan att delta i beslut betalas sammanträdesarvode endast om respektive organ beslutar det.

3 §⁴

För inrikes resor som företas för fullgörande av uppdrag som uppräknas i 1 eller 2 § lämnas resekostnadsersättningar och traktamente

– för riksdagsledamöter enligt regler i lagen (1994:1065) om ekonomiska villkor för riksdagens ledamöter efter samordning med den resekostnads- och traktamentsersättning som i övrigt lämnas från riksdagsförvaltningen,

– för Riksdagens revisorer och suppleanter som inte är riksdagsledamöter enligt bestämmelser i lagen (1987:518) med instruktion för Riksdagens revisorer, – för ledamöter och suppleanter i styrelsen i Riksrevisionen enligt bestämmelser i lagen (2002:1023) med instruktion för Riksrevisionen,

– för fullmäktige och suppleanter för fullmäktige i Riksbanken som inte är riksdagsledamöter enligt de bestämmelser om sådana förmåner som enligt kollektivavtalet gäller för anställda inom Riksbanken,

– för övriga uppdragstagare enligt samma bestämmelser som för arbetstagare vid riksdagsförvaltningen.

För utrikes resor gäller bestämmelserna i utlandsreseförordningen (1991:1754).

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2003.
2. De ledamöter som omfattas av 1 § i dess nya lydelse skall dock ha rätt till sammanträdesarvode enligt 2 § även för deltagande i sammanträde som äger rum före den 1 juli 2003.
3. Bestämmelsen i 2 § 9 skall tillämpas från den 15 oktober 2002.
4. Bestämmelsen i 2 § 10 skall tillämpas från den 19 mars 2003.

⁴ Senaste lydelse SFS 2000:548.

3 Redogörelse för ärendet

3.1 Uppdragsarvoden för styrelseledamöter i Riksrevisionen

Riksdagen har beslutat att en ny myndighet under riksdagen med uppgift att granska den verksamhet som bedrivs av staten, benämnd Riksrevisionen, skall inrättas den 1 juli 2003. Mot bakgrund härav har riksdagen beslutat om ändringar i riksdagsordningen, en ny instruktion för Riksrevisionen samt en lag om revision av statlig verksamhet m.m.⁵ Riksdagen har vidare beslutat om ett antal följdändringar i andra lagar.⁶

I propositionen 2001/02:190 s. 148 uttalade regeringen att man saknade möjlighet att lämna förslag när det gäller bestämmelser om arvoden för ledamöter i styrelsen för Riksrevisionen.

Konstitutionsutskottet anförde i sitt betänkande 2002/03:KU12 s. 19 att det bör ankomma på riksdagsstyrelsen att lägga fram ett förslag om arvodesnivåer i fråga om uppdragsarvoden för styrelsen i den nya Riksrevisionen.

Vid riksdagsstyrelsens sammanträde den 19 mars 2003 beslutade riksdagsstyrelsen att bordlägga förslaget till lag om ändring i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ. Förslaget gällde uppdragsarvoden för styrelsen i Riksrevisionen (se RSprot. 2002/03:6). Riksdagsstyrelsen uttalade i samband därmed att ett sådant förslag skulle läggas fram senare under våren 2003.

3.2 Sammanträdesarvoden för ledamöter i OSSE-delegationen

Riksdagsstyrelsen uppdrog den 16 maj 2001 åt riksdagsdirektören att utreda de internationella delegationernas verksamhet med avseende på hur ledamöter i delegationerna utses, mandatperiodens längd, formerna för rapportering samt arvodering (RSprot. 2000/01:9). Riksdagsdirektören tillkallade genom beslut den 5 oktober 2001 en arbetsgrupp med uppgift att utreda dessa förhållanden och lämna förslag i ärendet.

Arbetsgruppens rapport redovisades för riksdagsstyrelsen den 20 november 2002 (utredningsrapport 2002/03:DelUt). När det gäller frågorna om arvodering till ledamöter i de internationella delegationerna framgår av rapporten bl.a. följande (s. 55):

Mot bakgrund av vad som sägs i förslag till riksdagen (1999/2000:RFK2) om ändring av arvodesbestämmelser inom riksdagsområdet och beaktande det förslag till ändring av riksdagsordningen beträffande OSSE-

⁵ SFS 2002:1021–1023.

⁶ SFS 2002:1024–1040.

delegationen som Riksdagskommittén lägger fram anser arbetsgruppen att man bör likställa förhållandena när det gäller arvoderingen enligt arvodeslagen av ledamöter i de tre delegationer som väljs av kammaren, nämligen Nordiska rådets svenska delegation, den svenska delegationen till Europarådets parlamentariska församling och den svenska delegationen till OSSE:s parlamentariska församling.

Det finns då i princip två vägar att gå för att nå enhetlighet. Endera kan man föreslå att ge även OSSE-delegationens ledamöter särskilt arvode eller också kan man likställa förhållandena mellan dessa tre delegationer genom att ändra arvodeslagen så att varken Nordiska rådets svenska delegation eller den svenska delegationen till Europarådets parlamentariska församling i framtiden äger rätt att uppbära särskilt arvode, vare sig det gäller sammanträdesarvoden eller dessutom förekommande fasta arvoden.

Sammantaget anser arbetsgruppen att det finns skäl att riksdagsstyrelsen prövar båda alternativen att harmonisera arvodesreglerna men att övervägande skäl talar för att man, åtminstone på sikt, bör begränsa snarare än utvidga systemet med arvoden. Det viktigaste är dock att man finner en fast och enhetlig linje för den framtida utformningen av arvodeslagen.

Efter det att arbetsgruppens rapport avlämnats har ett antal delegationer, däribland OSSE-delegationen, yttrat sig över rapporten.

Vid riksdagsstyrelsens sammanträde den 19 mars 2003 beslutade styrelsen att godkänna de grundläggande principer som redovisats i rapporten, att slå fast principen att samtliga de tre internationella delegationer som väljs av kammaren skall behandlas likformigt vad gäller arvodering samt att arvodeslagens bestämmelser skall utvidgas till att omfatta även OSSE-delegationens ledamöter. Riksdagsstyrelsen beslutade vidare att uppdraga åt riksdagsförvaltningen att utforma ett förslag till ändringar i arvodeslagen i enlighet härmed.

4 Det nuvarande systemet

Bestämmelser om ersättning för uppdrag inom riksdagsområdet finns i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ (arvodeslagen).

I 1 § finns bestämmelser om arvoden för vissa uppdrag (*månadsarvode*) för ledamöter i Sveriges riksbank, riksdagsstyrelsen, Riksdagens revisorer, Nordiska rådets svenska delegation, Riksdagens besvärnämnd, Valprövningsnämnden, Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond samt EU-nämnden. Månadsarvodet bestäms i procent av arvodet som riksdagsledamot. – Bestämmelser om särskilt arvode för sammanträdesdag (*sammanträdesarvode*) finns i 2 §.

4.1 Styrelsen i Riksrevisionen

Riksrevisionens styrelse utses enligt 12 kap. 7 § tredje stycket regeringsformen av riksdagen.⁷ Enligt 8 kap. 13 § första stycket riksdagsordningen skall styrelsen bestå av ett udda antal ledamöter, lägst elva, som väljs för riksdagens valperiod. Antalet ledamöter i styrelsen fastställs av riksdagen på förslag av valberedningen. Varje partigrupp, vilken motsvarar parti som vid valet till riksdagen har fått minst fyra procent av rösterna i hela riket, skall besätta en plats. Därutöver fördelas platserna i styrelsen proportionellt mellan samma partigrupper. Riksdagen väljer bland ledamöterna en ordförande och en eller flera vice ordförande. – Med stöd av punkten 2 i övergångsbestämmelser till lagen (2002:905) om ändring i regeringsformen valde riksdagen den 12 mars 2003 styrelse till Riksrevisionen: elva ordinarie ledamöter och elva suppleanter.

En av styrelsens uppgifter enligt 12 kap. 7 § tredje stycket regeringsformen är att följa granskningsverksamheten, t.ex. genom att yttra sig över förslaget till granskningsplan, men det är de tre riksrevisorerna som var och en självständigt bestämmer vad som skall granskas, hur granskningen skall bedrivas och vilka slutsatser som skall dras. Andra uppgifter som åligger Riksrevisionens styrelse är att lämna de förslag och redogörelser till riksdagen som riksrevisorernas granskningsrapporter och revisionsberättelser ger anledning till samt att besluta om förslag till anslag på statsbudgeten och om årsredovisning för myndigheten (12 kap. 7 § tredje stycket regeringsformen och 12 § lagen [2002:1023] med instruktion för Riksrevisionen).

Konstitutionsutskottet underströk i sitt betänkande 2002/03:KU12 s. 12 att styrelsens befattning med granskningsrapporterna och revisionsberättelserna inte får medföra risk för att förtroendet för riksrevisorernas kompetens och självständiga ställning rubbas och att det således inte kan bli fråga om överprövning av riksrevisorernas granskning.

⁷ Denna bestämmelse träder i kraft den 1 juli 2003 (se SFS 2002:905).

4.2 OSSE-delegationen

Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) är den största regionala säkerhetsorganisationen i världen med 55 deltagande stater från Europa, Centralasien och Nordamerika. Dess verksamhetsområden omfattar bl.a. konfliktförebyggande och krishantering. Huvudkontoret är beläget i Wien, men större delen av organisationens anställda finns vid fältkontoren.

OSSE har utvecklats ur Europeiska säkerhets- och samarbetskonferensen (ESK), vars slutakt undertecknades i Helsingfors år 1975. OSSE är regeringarnas samarbetsorgan.⁸

Grundläggande för församlingens sammansättning är att den består av ledamöter från medlemsländernas nationella parlament.

Enligt 7 kap. 1 § riksdagsordningen skall kammaren bland riksdagens ledamöter välja ledamöter i den svenska delegationen till den parlamentariska församlingen i Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE-delegationen). Ledamöterna väljs för riksdagens valperiod.

Riksdagen finansierar såväl bidraget till den parlamentariska församlingens egen budget som till den svenska OSSE-delegationens resor och övriga kostnader för deltagande i sessionerna och övrig verksamhet, t.ex. medverkan som valobservatör.

Något särskilt sammanträdesarvode utgår *inte* för deltagande i OSSE-församlingens sessioner eller i övrigt för OSSE-anknutna aktiviteter.

4.3 Uppdragsarvoden för ledamöter i Nordiska rådets och Europarådets svenska delegationer

Av 7 kap. 1 § riksdagsordningen framgår att kammaren bland riksdagens ledamöter även skall välja ledamöter i Nordiska rådets och Europarådets svenska delegationer.

Av 1 § 4 arvodeslagen framgår att ordföranden samt ledamot av arbetsutskott som inte är ordförande i Nordiska rådets svenska delegation erhåller månadsarvode. Dessa ledamöter erhåller följande månadsarvode i procent av arvode som riksdagsledamot: ordförande (4) samt ledamot av arbetsutskottet som inte är ordförande i delegationen (1).

Sammanträdesarvode betalas till bl.a. *dels* riksdagsledamöter vid deltagande på uppdrag av riksdagen i Nordiska rådets samt Europarådets verksamheter, *dels* suppleant i Nordiska rådets svenska delegations arbetsutskott (2 § andra stycket 4, 7 och 8 arvodeslagen).

⁸ Utredningsrapporten Riksdagens internationella delegationer, 2002/03:DeIUt s. 71 och 72.

5 Riksdagsstyrelsens överväganden

5.1 Uppdragsarvoden för styrelseledamöter i Riksrevisionen

Riksrevisionen har ännu inte startat sin verksamhet. Omfattningen av arbetsuppgifterna för ledamöterna i Riksrevisionens styrelse är därför svår att bedöma. Till skillnad från ledamöterna i Riksdagens revisorer kommer de som ingår i styrelsen i Riksrevisionen inte själva att delta i revisionsarbetet. Detta talar för att arvoden ska ligga på en väsentligt lägre nivå än den som gäller för ledamöterna i Riksdagens revisorer. Å andra sidan kommer den nya myndighetens och verksamhetens storlek att göra att tidsåtgången rimligen blir större för de uppgifter styrelsen har att sköta än vad som varit fallet för motsvarande uppgifter hos den nuvarande myndigheten under riksdagen.

Jämförelser kan också göras med arvoden för styrelseledamöter i andra statliga förvaltningsmyndigheter. En svårighet är därvid att styrelsen för Riksrevisionen har en ställning som inte riktigt har någon motsvarighet i någon annan myndighet.

Osäkerheten om omfattningen av den arbetsinsats som kommer att krävas av styrelsens ledamöter manar till viss försiktighet i utgångsläget när det gäller att bestämma nivån på uppdragsarvoden.

För ordföranden och vice ordföranden föreslås arvoden som motsvarar de som gäller för presidieledamöterna i riksdagens utskott samt EU-nämnden, nämligen 20 % av riksdagsledamöternas månadsarvode för ordföranden och 15 % för vice ordföranden. – För övriga ledamöter föreslås att arvodet sätts till 5 % av månadsarvodet för en riksdagsledamot.

För suppleanterna i styrelsen föreslås i likhet med vad som gäller för motsvarande befattningar i riksdagsstyrelsen att dessa erhåller sammanträdesarvode vid de tillfällen då de tjänstgör i ledamöternas ställe. Arvodets storlek fastställs av riksdagsstyrelsen.

Det är riksdagsstyrelsens uppfattning att frågan om månadsarvodets storlek bör tas upp till prövning igen efter det att styrelsen varit i gång med sitt arbete under någon tid.

5.2 Sammanträdesarvoden för ledamöter i OSSE-delegationen

För närvarande omfattas ledamöterna i Nordiska rådets och Europarådets svenska delegationer av bestämmelserna i arvodeslagen medan OSSE-delegationens ledamöter inte omfattas.

En bärande princip när det gäller de tre internationella delegationer som väljs av riksdagen, dvs. delegationerna till Nordiska rådet, Europarådets parlamentariska församling och OSSE:s parlamentariska församling, bör vara

att dessa behandlas på samma sätt när det gäller arvodering. En likformig behandling kan åstadkommas antingen genom att arvodeslagen ändras så att ingen av de nämnda delegationerna i fortsättningen omfattas av arvodeslagens regler eller genom att dessa utvidgas till att omfatta även OSSE-delegationens ledamöter.

De uppdrag som ersätts enligt arvodeslagen är uppdrag som tillkommer utöver det ordinarie riksdagsuppdraget. Dessa uppdrag medför i allmänhet ett betydande merarbete för riksdagsledamöterna, såväl vad avser ansvar, inläsningsarbete som tidsåtgång. Flera av uppdragen är svåra att förena med andra uppdrag, t.ex. i statliga myndigheter och styrelser.

Trots att utvecklingen synes vara på väg i en riktning där internationella uppdrag i allt större utsträckning får anses ingå i det ordinarie riksdagsuppdraget är det riksdagsstyrelsens uppfattning att det inte går att dra slutsatsen att alla uppdrag i internationella delegationer skall anses falla inom det ordinarie uppdraget. Uppdragen i de internationella delegationer varom nu är fråga innebär ett betydande merarbete för riksdagsledamöterna både när det gäller ansvar och inläsningsarbete som tidsåtgång. På grund härav och då en harmonisering av arvodesreglerna är önskvärd är det riksdagsstyrelsens uppfattning att det alternativ som ligger närmast till hands är att låta även ledamöterna i OSSE-delegationen omfattas av arvodeslagens bestämmelser om sammanträdesarvoden. Arvodets storlek bestäms av riksdagsstyrelsen.

6 Ikraftträdande och behovet av övergångsbestämmelser

Förslagen bör träda i kraft när Riksrevisionen startar sin verksamhet den 1 juli 2003.

Riksdagsstyrelsen har med stöd av övergångsbestämmelserna till lagen (2002:905) om ändring i regeringsformen den 19 mars 2003 beslutat om vissa befogenheter för Riksrevisionens styrelse och som avser tiden före den 1 juli 2003. Med stöd av riksdagsstyrelsens beslut kommer den nya styrelsen i Riksrevisionen att ha vissa sammanträden före den 1 juli 2003. Styrelseledamöterna bör för sitt deltagande i dessa sammanträden erhålla sammanträdesarvode.

Den 15 oktober 2002 valdes i kammaren åtta ledamöter och åtta suppleanter till OSSE-delegationen. Den nytillsatta delegationen hade sitt första sammanträde den 23 oktober 2002. De nya bestämmelserna såvitt avser sammanträdesarvoden till ledamöterna i OSSE-delegationen, 2 § 9, bör tillämpas från den 15 oktober 2002 då de nya ledamöterna valdes i kammaren. Härigenom uppnås att ledamöterna i samtliga tre internationella delegationer fr.o.m. innevarande valperiod behandlas på likartat sätt.

7 Författningskommentar

7.1 Förslag till lag om ändring i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ

1 §

Ändringen föranleds av att myndigheten Riksdagens revisorer upphör och att den nya myndigheten Riksrevisionen inrättas.

2 §

Ändringarna föranleds av att sammanträdesarvoden skall utgå *dels* för ledamöter i OSSE-delegationen, *dels* för tjänstgörande suppleant i Riksrevisionens styrelse.

3 §

Ändringen föranleds av att myndigheten Riksdagens revisorer upphör och att den nya myndigheten Riksrevisionen inrättas.